

A Pécsi Ítéltábla ajogtanácsos által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Jeszenszky Csaba Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen - vállalkozási szerződésből eredő igény érvényesítése iránti perében - amelybe az alperes pernyertességének előmozdítása végett a CLV Partners Csabai, Lindner és Varga Ügyvédi Iroda által képviselt **Alperesi beavatkozó** (címe.) beavatkozott - a ... Törvényszék 2015. január 19. napján kelt 4... számú ítélete ellen az alperes részéről 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest 150.605.820 forint, ennek 2011. február 17. napjától számított kamata és perköltség megfizetésére, a felperest pedig az alperesi teljesítéstől számított 15 napon belül az ítélet mellékletében felsorolt ingók kiadására.

Tényként az alábbiakat állapította meg:

A felperes jogelődje (...) és az alperes 2009. július 17-én vállalkozási szerződést kötöttek, melyben az alperes vállalta a megrendelő „Erőgazdálkodási és Riasztási Információs Rendszere” korszerűsítését, továbbfejlesztését. A szerződés szerint alperes feladata volt a rendszerterv kidolgozása, a szerződés követelményeinek megfelelő rendszer kifejlesztése, leszállítása, működéshez szükséges adatok migrációja, az üzemeltetéshez biztosított hardver- és szoftvereszközök bővítése, kiegészítése, a rendszer bevezetése, üzembe helyezése, az üzemeltetéshez szükséges oktatás, a projektvezetési feladatok elvégzése. A teljesítésért bruttó 186.500.000 forint vállalkozói díjat kötöttek ki azzal, hogy az alperes jogosult volt részszámlák kiállítására, végszámlát az utolsó részfeladat - teljes körű migráció végrehajtása és éles üzemi átadás - teljesítése után állíthatta ki. A teljesítési

határidőt 2010. április 30. napját határozták meg. A szerződés 9.3. pontjának c/ alpontjában az alperes megíúsulási kötbér fizetését vállalta, ha a szerződéses feladatát részben vagy egészben nem teljesíti, és ennek alapján a megrendelő a szerződéstől eláll, azt felmondja, vagy a szerződés lehetetlenül. A kötbér összege az annak feltételét képező esemény bekövetkezésének időpontjában még nem teljesített feladatokra eső vállalkozói díj nettó összegének (kötbéralap) 20 %-a volt. A szerződés 9.9. pontja szerint a megrendelő azonnali hatállyal felmondhatja a szerződést, ha az alperes neki felróható okból nem teljesíti a szerződésben vállalt kötelezettségét vagy annak egy részét, és a mulasztást, vagy hibás, illetve hiányos teljesítést a megrendelő által kitűzött ésszerű póthatáridőn belül nem orvosolja, illetve az nem orvosolható. A felek úgy rendelkeztek, hogy a felmondás, vagy az elállás jogának gyakorlása előtt legalább 10 nappal kötelesek a másik felet írásban, a felmondásra okot adó körülmény megjelölésével a szerződésszerű állapot helyreállítására felszólítani.

Az alperes a teljesítéséhez a **M. ...** szoftvergyártó céget, a beavatkozó jogelődjét vette igénybe. 2010. januárban a beavatkozó által gyártott és alperes által szolgáltatott program első verzióját kezdték el tesztelni, 2010. április 30-án írásban rögzítették, hogy az alperesnek felróható okokból a teljesítési határidő nem tartható, a véghatáridő 2010. június 30., ezt később 2010. augusztus 16. napjára módosították. Az éles üzemi használatot 2010. október 25-én kezdték meg, egyszer megszakították, 2010. november 3-án folytatták, majd a felperes azt 2010. november 25-én leállította. 2010. december 8-án az alperes elismerte írásban, hogy a program „élesüzemi” használatra nem alkalmas.

2010. december 10-én a megrendelő felperesi jogelőd tájékoztatta írásban az alperest a szerződés 14.6. és 9.11. pontjára hivatkozva az elállási szándékáról, ezt azzal indokolta, hogy a rendszer a véghatáridő után hét hónappal sem alkalmas éles üzemi használatra, a teljesítés sorozatos hibáktól terhes. 2010 decemberében a felperesi jogelőd alperessel közösen több jegyzőkönyvben is hibákat rögzített, aminek a javítását az alperes vállalta, illetve azokat javította is. A felperesi jogelőd 2010. december 17-én 1-14. pontban közölte az alperessel az elvárásait, melyre az alperes 2011. január 6-án ismét csak az „élesüzemi” tesztelést ajánlotta fel.

2011. január 17-én a felperesi jogelőd a szerződéstől elállt, és felszólította az alperest a már kifizetett összeg visszafizetésére, és a megíúsulási kötbér megfizetésére.

A teljesítés során a hibajelenségek bejelentésére a MANTIS rendszert használták, a megrendelő a bejegyzéskor kategorizálta a hibákat, azokat „kis jelentőségű”, „kritikus”, illetve „fatális” hibaként jelölte meg. 2010. november 2-től az elállásig 85 hibabejelentésből a megrendelő 29-et „kritikus”, 15-öt „fatális” hibának kategorizált. Az elálláskor elszámolás nem történt, az alperesnek a megrendelő - két részszámla alapján - 137.500.000 forintot kifizetett, a felperes birtokában 31.421.190 forint értékű eszköz maradt, melyből 16.734.180 forint értékűt időközben saját céljaira fordított.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesi jogelőd az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 395. § (4) bekezdése alapján jogszerűen állt el a szerződéstől, mert a munka megkezdésétől az elállásig tartó időszakban az alperes felróható késedelméből, a vétett hibák számából, súlyosságából, előfordulásuk gyakoriságából és a visszatérő jellegükből okkal vonta le azt a következtetést, hogy az alperesi teljesítés hibás lesz. Kiemelte, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy 2010. november 2-án a szerződést teljesítette, hisz még az elállás után is csak a tesztelést ajánlotta fel. A jogszerű elállás következményeként az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes köteles visszafizetni a kapott szolgáltatást és megfizetni a meghiúsulási kötbért, előbbiből levonva a megrendelő birtokában maradt eszközök értékét, míg a felperes köteles kiadni a birtokában lévő fel nem használt eszközöket.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte annak megváltoztatását, és a kereset elutasítását. Változatlanul - az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően - arra hivatkozott, hogy a per lefolytatására az elsőfokú bíróság illetékességgel nem rendelkezik, mert a ... Törvényszék helyett más bíróság kijelölését a Legfelsőbb Bíróság kezdeményezte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló akkor hatályos 1997. évi LXVI. törvény 33/A. §-a alapján, melyet az Alkotmánybíróság 36/2013.(XII.5.) AB határozatával alaptörvénybe ütközőnek minősített, és megsemmisített, ezért a ... Törvényszék kijelölése alaptörvénybe ütköző módon történt. Érdemben arra hivatkozott, hogy 2010. november 2-án a szerződő felek képviselője által felvett átadás-átvételi jegyzőkönyvvel (Handover Protocol) igazoltan megtörtént a rendszer átadás-átvétele, éles üzembe állítása, ami végteljesítésnek minősül, így az azt követően felmerült hibák tekintetében az alperest jótállási kötelezettség terheli. Az elállásig bejelentett hibákat, - ahogy azt a szakvélemény is rögzíti - javította, ezért a felperesi elállás nem jogszerű, mert az ezen időpontig be nem jelentett hibák az elállás körében nem vehetők figyelembe.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Utalt arra, hogy az alperes állításával ellentétben átadás-átvétel nem történt, a szakértő a felek által közösen elfogadott verzió alapján készítette el a szakvéleményét, és állapította meg aggálytalanul azt, hogy a program az elálláskor nem volt alkalmas éles üzemű használatra.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A 2010. december 8-án készült - szerződő felek által aláírt - jegyzőkönyv szerint a felek áttekintették a 2009. július 17-én kötött vállalkozási szerződésben rögzített feladatok készültségi fokát, helyzetét, és megállapították, hogy az ajánlati dokumentációban szereplő RQ ADATLAP 20. követelménynek a szállított program nem tesz eleget, a helykiválasztás kereszteződéssel történő megadása nem lehetséges, a hiba a felek által közösen elfogadott hibakövető rendszerbe 2010.

november 15-én lett rögzítve, a házszám kiegészítő adat (lépcsőház, épület, stb.) megadása nem lehetséges, a hiba a felek által közösen elfogadott hibakövető rendszerbe 2010. december 3-án lett rögzítve. Az ajánlati dokumentációban 3.19.1. pont alatt szereplő görgető funkció hibásan működik, ezen hiányosságok miatt a program éles üzemi használatra nem alkalmas.

A 2010. december 10-én kelt elállási szándéknyilatkozatban a felperesi jogelőd az alperest „a védendő területen élő személyek élet- és vagyonbiztonságáért és a beavatkozási állományért érzett felelősségem tudatában, ismerte a vállalkozó 2010. december 9-én, a 2010. december 8-i jegyzőkönyvben felvetett hibákra történő javaslattétel tárgyában tett nyilatkozatát is, a szerződés 9.11. pontban foglaltakra figyelemmel a szerződésszerű állapot haladéktalan helyreállítására szólítom fel.”

Z. igazságügyi szakértő szóban kiegészített szakvéleménye szerint a rendszer „élesüzemi” teszt után került leállításra, az észlelt hibák „élesüzemi” teszt során nem jelentkezhettek volna, az „élesüzemi” teszt során a rendszernek gyakorlatilag már hibátlanul kell működnie, azzal, hogy természetesen intenzív supportot biztosítani kell, ami azonban nem azonos a javítással, hanem csupán apróbb „hozzaigazítást”, finomhangolást jelent. Az alperes által kifejlesztett rendszer így „élesüzemi” használatra az elálláskor nem volt alkalmas.

Az így kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, és helyes az alperes illetékességi kifogásával kapcsolatban kifejtett jogi indoka is. Az eljáró bíróság kijelölése az OBH Elnökének igazgatási aktusa volt, ez ellen jogorvoslatnak nincs helye, ezen igazgatási aktust sem a bíróság, sem az eljáró bíró nem bírálhatja felül (BH2012.293.). Az elsőfokú bíróság érdemi döntése jogi indokaival azonban - az alább kifejtett indokok miatt - a másodfokú bíróság nem ért egyet.

A felperes a kereseti kérelme jogalapjának a jogelődje Ptk. 395. § (4) bekezdésén alapuló elállását, míg ténybeli alapjának az alperes hibás teljesítését - a szerződés alapján készített rendszer nem volt alkalmas az éles üzemi használatra, többszöri határidő-hosszabbítás alatt végzett javítások ellenére sem - jelölte meg. Tehát e ténybeli alapra hivatkozva állt el a felperesi jogelőd megrendelő a perbeli szerződéstől, azonban a megjelölt jogszabályi rendelkezés alapján az elállás joga nem illette meg.

A Pp. 3. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a törvény eltérő rendelkezése hiányában a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A Pp. 215. §-a azt mondja ki, hogy a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen. A kialakult bírói gyakorlat e korlátozást az összeg (mennység) vonatkozásában tekinti feltétlennek, vagyis a bíróság összegben, értékben nem ítélt meg többet, mint amire a kereseti kérelem irányul. A jogalap, jogcím vonatkozásában azonban nem tekinti irányadónak a korlátozást. Tehát, ha a követelést támasztó fél által előadott tények valósnak bizonyulnak, és ezek a kereseti követelést megalapozzák, a jogcím helytelen megnevezése miatt a

keresetet nem lehet elutasítani. A felek jognyilatkozataihoz való kötöttség nem jelenti azt, hogy a bíróság a határozat meghozatalánál ne minősíthesse a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően (EBH2004.1443), feltéve természetesen, ha a kereset ténybeli alapja bizonyítást nyer.

A bíróságnak a felperes keresetének elbírálásakor azt kell tehát eldöntenie, hogy a keresetben megjelölt ténybeli alap bizonyítottsága esetén a felperest akár a szerződés, akár jogszabály alapján az elállási jog megillette-e.

Az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a felek megállapodását - a felekkel egyezően - vállalkozási szerződésnek, ugyanis a szerzői jogról szóló 1990. évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozik a számítógépi programalkotás, és a hozzátartozó dokumentáció (szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is. A perbeli szerződés helyesen az Szt.V. fejezetében szabályozott felhasználási szerződésnek minősül, a szerződő felek a szerződés értelmező rendelkezései között maguk is e jogszabály fogalomrendszerét használták a szoftver termékekre (szerződés 4. fejezet 4.1. pont e/ alpontja: egyedi fejlesztésű szoftver: jelen szerződés teljesítéséhez kifejlesztett szoftver, amelynek forráskódját a vállalkozó állítja vagy állíttatja elő). Az Szt.3. §-a mögöttes joganyagként ugyan a Ptk.-ra utal vissza, ez azonban nem jelenti azt, hogy a szoftver felhasználási szerződés Szt.-ben nem szabályozott kérdéseiben a Ptk.-nak a vállalkozási szerződésekre vonatkozó szabályai lennének alkalmazandók. A szoftver felhasználási szerződés speciális szerződéstípus, így a szerzői jogi törvényben nem szabályozott kérdésekben csupán a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályai lehetnek az irányadók (....,,.....).

A felek jövőben megalkotandó műre kötötték a felhasználói szerződést. Az Szt. 49. § (1) bekezdése szerint a jövőben megalkotandó műre vonatkozó szerződés alapján átadott mű elfogadásáról a felhasználó a mű átadásától számított két hónapon belül köteles nyilatkozni, e határidő a 60. § (4) bekezdése szerint szoftver esetében 4 hónap. A 49. § (2) bekezdés szerint, ha a szerződés jövőben megalkotandó műre szól, a felhasználó jogosult az elkészült művet indokolt esetben megfelelő határidő tűzésével a szerzőnek kijavítás végett ismételtén is visszaadni. A (3) bekezdés szerint, ha a szerző a kijavítást alapos ok nélkül megtagadja, vagy határidőre nem végzi el, a felhasználó a szerződéstől díjfizetési kötelezettsége nélkül elállhat. A perbeli szerződésnél tehát a felperest a fenti feltételek fennállása esetén jogszabály által biztosított elállás joga illeti meg.

A felperesi jogelőd és az alperes az „élesüzemi” tesztelést 2010. október 25-én megkezdték, ami e speciális szerződésfajtánál gyakorlatilag annyit jelent, hogy az alperes „a kész művet” átadta a megbízónak, akinek 4 hónap állt a rendelkezésére a nyilatkozat megtételére. A 2010. december 8-i jegyzőkönyv tartalmából megállapítható, hogy a felperesi jogelőd ekkor az alperes által is elismerten a művet visszaadta javításra. A 2010. december 11-i elállásra való figyelmeztetéssel

kapcsolatos felperesi levél is ezt erősíti meg, arra szólítja fel az alperest, hogy biztosítsa a rendszer „élesüzemi” használatát. Az alperes sem a 10 napos határidő alatt, sem azt követően, és a 2011. február 17-i elállásig sem tett eleget e javítási kötelezettségének. E tényt igazolta a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény is, mely szerint a vizsgált rendszer az éleüzemi használatra nem volt alkalmas. A 2011. január 6-án kelt alperesi levélben is csak az „élesüzemi” tesztelés megkezdését és az átadás-átvételi eljárásra a 2011. március 31-i határidőt ajánlotta fel. A szakértői vélemény szerint ugyanakkor az élesüzem során már nem tesztelés folyik, ilyenkor programhibák már nem fordulhatnak elő, a rendszernek működnie kell, csak un. finomhangolásokra kerülhet sor. Az alperes tehát határidőben a javítást nem végezte el, ezért a felperesi jogelődöt az Szjt. 49. § (3) bekezdése alapján megillette az elállás joga (....).

Az Szjt. az elállás jogkövetkezményeit nem szabályozza, ezért az Szjt. 3. § alapján a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Az elállás a Ptk. 320. § (1) bekezdése értelmében a szerződést felbontja, a szerződés a Ptk. 319. § (3) bekezdése szerint a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszűnik, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak. Helyesen végezte el az elszámolást az elsőfokú bíróság, figyelembe véve a felperesi jogelőd teljesítését, illetve a felperesi jogelődnél maradt, általa felhasznált, illetve kiadni vállalt eszközök értékét is.

Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság az alperes kötbér fizetésre kötelezésével is. Az alperes meghiúsulási kötbérfizetési kötelezettséget vállalt a szerződésben, e kötelezettsége szempontjából közömbös mely okból - elállás vagy lehetetlenülés miatt - szűnt meg a szerződés, a lényeges csupán az, hogy az elállás, illetve a lehetetlenülés olyan okból következzen be, amelyért az alperes felel. Mivel a perbeli esetben az elállásra az alperes magatartása - mert a rendszernek azt az alapvető hibáját, hogy éleüzemi használatra nem volt alkalmas, nem javította ki - miatt került sor, az alperes köteles a szerződésben kikötött kötbért megfizetni.

Megjegyzi csupán a másodfokú bíróság, hogy az alperes a kötbérfizetési kötelezettség alól akkor sem mentesülhetne, ha a felperesi jogelődöt az Szjt. 49. § (3) bekezdése

alapján nem illette volna meg az elállás joga, hanem az Szjt. 49. § (4) bekezdés szerint mérsékelt díjazás illetné meg azért, mert a mű javítás után sem alkalmas a felhasználásra. A szerződés tehát ez esetben sem teljesült volna, hanem a teljesítés lehetetlenné válik azáltal, hogy az átadott mű alkalmatlan a felhasználásra. Ez esetben lehetetlenülés folytán - a Ptk. 312. §-a alapján - szűnt volna meg a felek közti szerződés, a szerződési kikötése szerint azonban az alperest ez esetben is meghiúsulási kötbérfizetési kötelezettség terhelte volna. Az alperes - perbeli nyilatkozata szerint a szerződés megszűnése esetén csupán a felperesnél maradt eszközök értékének elszámolására tartott igényt, mérsékelt összegű díj iránti igényt nem érvényesített. (.... számú jegyzőkönyv. 1. oldal utolsó bek.).

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az eredménytelenül fellebbező alperest a fellebbezési eljárásban felmerült perköltség megfizetésére, a felperest képviselő jogtanácsosi munkadíjat a Pp. 67. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a,b) pontja, és az (5) bekezdése alapján állapított meg.

Pécs, 2015. május 13.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró